

SUOMEN PALLOLIITTO

GRASSROOTS-TOIMINTA SUOMALAISESSA JALKAPALLOSSA JA FUTSALISSA

***TIETOTARVESELVITYS
KEVÄT 2023***

JYU REPORTS 33

**M. SZEROVAY, T. SOPANEN, H. LOUSTE, P. KURKAA,
J. HAANPÄÄ, V. RINNETMÄKI & L. KESKI-LOPPI**

JYU REPORTS 33

Mihaly Szerovay, Taneli Sopanen, Henri Louste, Paavo Kurkaa,
Jarno Haanpää, Veli-Matti Rinnetmäki & Lasse Keski-Loppi

GRASSROOTS-TOIMINTA SUOMALAISESSA JALKAPALLOSSA JA FUTSALISSA

GRASSROOTS ACTIVITIES IN FINNISH FOOTBALL AND FUTSAL

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Helsinki • Jyväskylä 2023

Copyright © 2023 Kirjoittajat, Suomen Palloliitto ja Jyväskylän yliopisto

Pysyvä linkki tähän julkaisuun: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9886-8>

ISBN 978-951-39-9886-8 (PDF)

URN:ISBN:978-951-39-9886-8

DOI: 10.17011/jyureports/2024/33

ISSN 2737-0046

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International license (CC BY 4.0).

YHTEENVETO

Tämän selvitystyön tarkoituksena on luoda yhteinen ymmärrys ja määritelmä *grassroots*-käsitteestä suomalaisessa jalkapallossa. Tarkastelussa keskitytään niihin palveluihin ja toimintoihin, joilla tavoitellaan lajin pariin uusia harrastajia. Toisena tavoitteena on **syventää käsitystä seurojen jäsenilleen järjestämistä grassroots-toiminnoista sekä siitä, miten seurat kokevat yhteistyön Palloliiton kanssa näihin palveluihin liittyen**. Palloliitto tarjoaa jäsenseuroilleen useita palveluita harrastajamäärien kasvattamisen ja säilyttämisen sekä eri toimijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi, mutta tieto palveluiden käytöstä on puutteellista. Selvitykseen käytetty ja kerätty aineisto sisältää akateemisen kirjallisuuden, Palloliiton asiantuntijoiden näkemykset ja kyselylomakkeen kautta kerätyt seurojen vastaukset.

Suomen Palloliiton määritelmän mukaan käsite *grassroots* viittaa kaikkeen sellaiseen lasten ja nuorten jalkapallo- ja futsaltoimintaan, joka ei pohjautu huipputoiminnan käytäntöihin sekä sellaiseen aikuisten jalkapallotoimintaan, joka ei ole virallista kilpailutoimintaa. Grassrootsiin sisältyy Suomessa laaja kirjo erilaista harrastustoimintaa, kuten koulu- ja päiväkotijalkapallo, aikuisten harrastejalkapallo, soveltava jalkapallo ja kävelyjalkapallo. Grassroots-toiminnan **tarkoituksena on taata jokaiselle monipuoliset mahdollisuudet harrastaa jalkapalloa eri tavoin**. Palloliitto pyrkii grassroots-palveluiden avulla kasvattamaan harrastajamääriä ja lisäämään laadukkaita harrastusmahdollisuuksia.

Seurat olivat **tuottaneet viimeisen 12 kuukauden aikana laajasti erilaisia grassroots-toimintoja, mutta ovat tehneet yhteistyötä tai hyödyntäneet Palloliiton palveluita toiminnan tukena vain rajoitetusti**. Yhteistyöhön Palloliiton kanssa oltiin melko tyytyväisiä (keskiarvo asteikolla 1–5 oli 3,54). Palloliiton grassroots-palveluiden konseptien selkeyttämistä ja niiden tunnettavuuden lisäämistä on syytä pohtia. Lisäksi analyysi vahvistaa aikaisempaa käsitystä **erikokoisten seurojen tarpeiden eroavaisuuksista**. Voisiko esimerkiksi jatkossa kohdentaa pienille seuroille palveluita pelaajamäärän kasvattamiseen?

Työryhmä suosittelee myös **lasten ja nuorten matalan kynnyksen toiminnan tukemista** sekä **aikuisille järjestetyn toiminnan potentiaalın hyödyntämistä**. Olisiko lähitulevaisuudessa mahdollisuus konseptoinnin kautta terävöittää aikuistoimintaa ja lisätä toiminnan järjestämisen houkuttelevuutta seuroille?

Soveltavan jalkapallon lajien tunnettuuden vahvistaminen sekä **mallien ja verkostoitumisen lisääminen** on tarpeen, jotta kaikilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet tulla mukaan toimintaan. Seurojen **futsalin kehittämiseen kohdistuvaa kiinnostusta kannattaa myös hyödyntää**. Lajilla on merkittävä kasvupotentiaali, joten kilpailutoiminnan kehittäminen ja futsaltietouden lisääminen aktiivisemmalla viestinnällä ja markkinoinnilla houkuttelisi todennäköisesti uusia seuroja ja pelaajia mukaan.

Jalkapallon ja futsalin harrastamisen monipuolisten mahdollisuuksien turvaaminen nykyisille ja uusille kohderyhmille on keskeistä, kun pyritään vaikuttavasti reagoimaan yhteiskunnallisiin muutoksiin.

SUMMARY

The purpose of this report is to establish a common understanding and definition about *grassroots activities* in Finnish football. The focus is on the activities that reach out to new players. Another objective is **to deepen the understanding of grassroots activities provided by clubs to their members and how clubs perceive the cooperation with the Football Association in relation to these services**. The Football Association offers a number of services to its member clubs to increase and maintain the number of players and to promote well-being, but there is a lack of aggregate knowledge on the use of these services. The study uses academic literature, the views of experts from the Football Association, and responses collected through a questionnaire from clubs.

According to the definition of the Finnish Football Association, the term *grassroots* refers to all football and futsal activities for children and youth that are not based on top-level football practices, as well as adult football activities that are not formal competitive activities. Grassroots in Finland includes various recreational activities such as school and nursery football, adult recreational football, applied football and walking football. **The aim of grassroots is to provide everyone with a wide range of opportunities to play football in different ways**. Through grassroots services, the Football Association aims to increase the number of players and quality sporting opportunities.

Clubs had **produced a wide range of grassroots activities in the last 12 months but had limited cooperation with the Football Association to support these activities**. There was a fair degree of satisfaction with the cooperation with the association (average score on a scale of 1 to 5 was 3.54). There is a need to consider clarifying the concepts of grassroots services and making them better known. It is important to clarify the definition of grassroots services and raise awareness about them. The analysis also confirms that **clubs of various sizes may have different needs**. For instance, smaller clubs can be targeted in the future to increase the number of players.

The working group also recommends **supporting low-threshold activities for children and youth and exploiting the potential of activities for adults**. Would there be scope in the near future for conceptualisation to sharpen adult activities and make them more attractive to clubs?

There is a need to **raise awareness of adapted football activities** and increase models and networking to ensure everyone has equal opportunities to get involved. **Clubs' interest in developing futsal should also be taken advantage of**. Futsal has significant growth potential, so developing competitive activities and raising awareness of the sport through more active communication and marketing would likely attract new clubs and players to join.

Ensuring that existing and new target groups have access to a broad range of football and futsal activities is crucial to responding effectively to societal changes in Finland.

TAUSTA JA MERKITYS

Kansainväliset lajiliitot panostavat ns. *grassroots*-toimintaan voimakkaasti ja rohkaisevat myös kansallisia liittoja kehittämään toimintaansa (kts. UEFA, 2023). Myös Suomen Palloliitto tarjoaa jäsenseuroilleen useita grassroots-palveluita harrastajamäärien kasvattamisen ja säilyttämisen sekä eri toimijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Grassroots-palveluihin kuuluvat esimerkiksi perhefutista, harrastejalkapalloa, kouluyhteistyötä ja soveltavaa jalkapalloa tukevat konseptit ja työkalut. Tällä hetkellä tietoa seurojen käyttämistä grassroots-palveluista on pirstaloituneena Palloliiton eri tietojärjestelmissä ja laskentataulukoissa, eikä koottua näkymää ole olemassa.

Tilannekuvan muodostamiseksi, palveluiden kehittämiseksi ja resurssien allokoinnin tueksi on välttämätöntä muodostaa tarkempi käsitys palveluiden käytöstä nyt ja tulevaisuudessa. Tämän lisäksi aihealueen tutkiminen voi tuoda esiin tietoa seurojen toiminnasta liittyen toimintaympäristön muutoksiin, kuten väestön ikääntymiseen ja monimuotoistumiseen, kaupungistumiseen ja hyvinvointikäsityksen laajenemiseen (ks. Sitran megatrendit).¹

Tarvitaan lisää tietoa siitä, **millaisia palveluita seurat tarjoavat jäsenilleen sekä miten he kokevat Palloliiton tuen uusien harrastajien tavoittamiseksi**. Myös grassroots-käsitteen selkeyttäminen on tarpeen. Selvityksen aihe valikoitui tiedolla johtamisen palvelutiimin vuonna 2021 kehittämän *tietotarve- ja -tuotantomallin* kevään 2023 syklin kautta. Lopullisen päätöksen aiheesta teki Palloliiton johtoryhmä.

Mitä grassroots tarkoittaa suomalaisessa jalkapallokontekstissa?

Urheilun ja liikunnan kontekstissa *grassroots* ("grassroots sport") on laaja käsite, joka kattaa ei-ammattimaisen liikunnan (House of Lords European Union Committee, 2011). Euroopan Unionin viimeisimmän määritelmän mukaan *grassroots sport* on "ohjattua tai ei-ohjattua fyysistä vapaa-ajan toimintaa, jota harjoitetaan säännöllisesti ei-ammattimaisella tasolla terveys-, koulutus- tai sosiaalisiin tarkoituksiin" (Andreeva ym., 2016).

Toisinaan puhutaan *kaikille avoimesta liikunnasta* tai *inklusiivisesta liikunnasta* ("sport for all"). Edellä mainituilla käsitteillä viitataan soveltavan liikunnan ja paraurheilun sanaston mukaan liikuntaan, "jonka järjestämisessä pyritään huomioimaan kaikkien osallistujien taustat ja tarpeet siten, että jokainen osallistuja pääsee mukaan, kokee osallisuutta ja pystyy toimimaan yhdenvertaisesti toisten kanssa" (Sanastokeskus ry ja Liikuntatieteellinen Seura, 2023). Sanastokeskuksen ja Liikuntatieteellisen seuran asiantuntijatyöryhmä ei suosittele sanastotyössään *matalan kynnyksen liikunta* -termin käyttöä. Tätä perustellaan paitsi termin

¹ Sitran megatrendit [täältä](#).

vierasperäisyydellä myös subjektiivisuudella: ”yhdelta henkilölle matala kynnyks voi olla korkea toiselle”. (Sanastokeskus ry ja Liikuntatieteellinen Seura, 2023)

Kansainvälisen jalkapalloliitto FIFA:n jalkapallon eri tasoja koskevassa jaottelussa grassroots-jalkapallo kattaa kaikki pelaamisen muodot lukuun ottamatta aikuisten amatöörijalkapalloa sekä nuorten ja aikuisten huippujalkapalloa (FIFA, 2023). Euroopan jalkapalloliitto UEFA puolestaan katsoo grassroots-jalkapalloksi kaiken sellaisen jalkapallotoiminnan, joka ei ole ammattimaista tai huipputasoista. Tässä määritelmässä grassroots-käsitteeseen sisältyvät muun muassa lasten ja nuorten jalkapallo, koulujalkapallo, erityisryhmien jalkapallo, seniorijalkapallo sekä kävelyjalkapallo. UEFA:n mukaan grassroots-jalkapallo kuvastaa laajamittaisesti jalkapallon pelaamista sellaisella tasolla, missä osallistuminen ja intohimo lajia kohtaan ovat keskeisiä motivaatiotekijöitä. (UEFA, 2023)

Tämän selvityksen yhteydessä laaditun Suomen Palloliiton määritelmän mukaan **käsite *grassroots* viittaa kaikkeen sellaiseen lasten ja nuorten jalkapallo- ja futsaltoimintaan, joka ei pohjaudu huipputoiminnan käytäntöihin sekä sellaiseen aikuisten jalkapallotoimintaan, joka ei ole virallista kilpailutoimintaa.**

Grassrootsiin sisältyy Suomessa laaja kirjo erilaista harrastustoimintaa, kuten koulu- ja päiväkotijalkapallo, aikuisten harrastejalkapallo, soveltava jalkapallo ja kävelyjalkapallo. Junioritoiminta kuuluu grassroots-käsitteen alle, pois lukien 17–19-vuotiaiden poikien ja tyttöjen jalkapallon sekä futsalin SM-sarjat. Tässä selvityksessä aikuisten valtakunnallinen ja alueellinen kilpailutoiminta on rajattu grassroots-jalkapallon ulkopuolelle.

Grassroots-toiminnan tarkoituksena on taata jokaiselle monipuoliset mahdollisuudet harrastaa jalkapalloa eri tavoin. Palloliitto pyrkii grassroots-palveluiden avulla kasvattamaan harrastajamääriä ja lisäämään laadukkaita harrastusmahdollisuuksia. Grassroots-palveluiden laajasta kokonaisuudesta keskitytään tässä selvityksessä tarkastelemaan sellaisia palveluja, joilla tavoitellaan lajin pariin uusia harrastajia.

SELVITYKSEN TAVOITTEET JA AINEISTOT

Tämän selvitystyön tarkoituksena on luoda yhteinen ymmärrys ja määritelmä grassroots-käsitteestä suomalaisessa jalkapallossa, jota pohdittiin tarkemmin edellisessä osiossa. **Selvityksessä keskitytään niihin palveluihin ja toimintoihin, joilla tavoitellaan lajin pariin uusia harrastajia.** Toisena tavoitteena on syventää käsitystä seurojen järjestämästä grassroots-toiminnasta sekä siitä, miten seurat kokevat Palloliiton tarjoamien grassroots-palveluiden laadun. Palloliiton sidosryhmien *kokemuskeruumallin*² – johon kuuluvat mm. suomalaisen jalkapallon ja futsalin kyselytutkimus ja valmentajakysely – puitteissa kerätään systemaattisesti aineistoa päätöksenteon tueksi, mutta työryhmä arvioi, että grassroots-aihealueeseen kannattaa suunnitella uusi kyselylomake ja kerätä seuroilta aineistoa palvelukohtaisesti.

² Palloliiton kokemuskeruumallissa pyritään tunnistamaan keskeiset sidosryhmät ja keräämään näiden sidosryhmien kokemustietoa koordinoitusti. Tavoitteena on varmistaa organisaation jatkuva kehitys sidosryhmätarpeiden mukaan.

Työryhmä asetti tavoitteet myös käytännön jatkotoimenpiteisiin, joihin suositellaan pyrittävän selvityksen valmistuttua. Näihin tavoitteisiin sisältyy tietokannan kokoaminen grassroots-palveluita käyttävistä seuroista käyttäen eri lähteitä (Pelipaikka, Taso, Seura-CRM³ ja Laatu järjestelmä). Lähivuosien tavoitteena on integroida tietokanta Seura CRM -järjestelmään sekä luoda dashboard, joka mahdollistaa seurojen käyttämien palveluiden seurannan graafisten kuvaajien, taulukoiden ja mittariston avulla.

Tavoitteiden kirkastamiseksi muodostettiin neljä tutkimuskysymystä:

a) Mitä *grassroots* ja *grassroots-palvelu* tarkoittaa suomalaisessa kontekstissa?

Aineisto: Akateeminen kirjallisuus, jalkapallon kattojärjestöjen (UEFA, FIFA) määritelmät ja asiantuntijatieto.

Vastaus: Käsitteet on kuvattu *Tausta ja merkitys* -osiossa.

b) Millaisia ovat Palloliiton seuroille tarjoamat grassroots-palvelut, joilla tavoitellaan lajin pariin uusia harrastajia? Tarkemmin sanottuna, millaiset ovat palvelujen tavoitteet, kohderyhmät, hyödyt seuralle, edellytykset seuralle ja Palloliiton tuki seuralle?

Aineisto: Palvelukuvausten koonti taulukkoon, jota hyödynnetään jatkossa sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä.

Vastaus: Koonti tehtiin taulukkoon 1.

c) Mitä grassroots-toimintoja seurat ovat tuottaneet jäsenistölleen uusien pelaajien rekrytoimiseksi viimeisen 12 kuukauden aikana?

d) Miten seurat ovat kokeneet yhteistyön Palloliiton kanssa heidän tuottamiin grassroots-palveluihin liittyen?

Aineisto kysymyksiin c ja d: Palloliiton grassroots-määritelmän pohjalta suunnitellun kyselylomakkeen kautta. Kysymykset kohdistuvat perinteisen joukkue toiminnan ulkopuoliseen toimintaan lapsille, nuorille sekä aikuisille ja senioriväestölle, futsaliin ja tyttöjen harrastajamäärän kasvattamiseen liittyviin toimintoihin, yhteistyöhön päiväkotien, koulujen ja kuntien kanssa, ja Palloliiton tukitoimien hyödyntämiseen. Aineisto kerättiin syys-lokakuussa 2023. Aineistonkeruun ja analyysin tarkempi kuvaus löytyy *Näin tutkittiin* -osiesta.

³ Seura CRM on johtamisen tukityökalu, joka vie seurojen strategioissa olevat tavoitteet seurattavaan muotoon. Valtakunnallisessa toiminnanohjauksessa mukana olevat seurat pystyvät erillisen portaalin kautta seuraamaan omien tavoitteiden ja kehystoimenpiteiden kehitystä asetetun mittariston avustuksella.

Taulukko 1. Palloliiton seuroille tarjoamat grassroots-palvelut, joilla tavoitellaan lajin pariin uusia harrastajia.

Palvelu	Kuvaus	Tavoitteet	Kohderyhmä	Hyödyt seuroille	Edellytykset seuralle	Palloliiton rooli / tuki
Perhefutis	Lapsen ja vanhemman yhteinen harrastus ja ensimmäinen kosketus seuratoimintaan	Auttaa perheitä nauttimaan liikunnasta monipuolisesti ja turvallisesti Opettaa motorisia perusliikuntataitoja ja tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua Tukea lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta Aktivoida perheitä mukaan seuratoimintaan	3-6-vuotiaat lapset ja heidän vanhempansa	Lapset ja perheet saadaan aikaisessa vaiheessa mukaan seuratoimintaan	Koulutukseen osallistuminen, toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen	Valmis toimintamalli Koulutus, materiaalit ja seurakehittäjän tuki
Playmakers	Ensiaskel 5-8-vuotiaille tytöille jalkapallon parissa tarinankerronnan keinoin	Rohkaista tyttöjä lajin pariin ja joukkuetoimintaan Lisätä naisten määrää valmentajina	5-8-vuotiaat tytöt	Tyttöjä saadaan mukaan toimintaan	Koulutukseen osallistuminen, toiminnan toteuttaminen konseptin mukaisesti ja raportointi	Valmis toimintamalli Koulutus, materiaalit ja seurakehittäjän tuki
Soveltava jalkapallo	Toimintaa erityisryhmille	Lisätä erityisryhmien mahdollisuuksia osallistua urheiluseuratoimintaan jalkapallon parissa	Vammaiset ja pitkäaikaissairaat lapset, nuoret ja aikuiset	Mahdollistaa harrastamista kaikille	Toiminnan suunnitelmalliseen toteuttamiseen sitoutuminen	Tuki ryhmiä perustettaessa ja toimintaa kehitettäessä Sarjatoiminnan ja muiden kilpailujen organisointi
Aikuisien ja nuorten harrastajajalkapallo	Mahdollistaa harrastamisen eri tavoin läpi elämän	Tarjota toimintaa monipuolisesti eri kohderyhmille Tuoda mahdollisuus joukkuelajiin mukaan tulemiseen myös nuorena tai aikuisena	Muut kuin normaaliin joukkuetoimintaan osallistuvat nuoret ja aikuiset	Eri kohderyhmiä tulevia harrastajia ja toimijoiden saadaan mukaan seuratoimintaan	Toiminnan suunnitelmalliseen toteuttamiseen sitoutuminen	Valmiit toimintamallit Tuki ryhmiä perustettaessa ja toimintaa kehitettäessä Sarjatoiminnan ja muiden kilpailujen organisointi
Seurojen järjestämät jalkapallokokoukset ja leirit	Seurojen järjestämät jalkapallo- ja futsalkokoukset uusille pelaajille lajiin tutustumiseen	Tavoittaa uusia pelaajia	Uudet pelaajat ja pelaajien perheet.	Uusien pelaajien mukaan saaminen toimintaan.	Toiminnan järjestäminen - halutessaan valitsemallaan tavalla	Tukea suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan
Matalankynnyksen pelitoiminnot ja kaupunginosatoiminnot	Pelitoimintaa omalle seuralle tai yhteistyössä muiden seurojen kanssa	Tarjota paljon pelejä mahdollisimman lähellä mahdollisimman monelle harrastajalle	Seurojen nuorimpien ikäluokkien pelaajat	Mahdollistaa harrastamista ja pelaamista	Toiminnan järjestäminen - halutessaan valitsemallaan tavalla	Tukea suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan
Kaikki Pelissä – jalkapalloa, futsalia koulussa ja päiväkodeissa	Liikunnan määrän, ilon ja laadun lisääminen kouluissa ja päiväkodeissa jalkapallon ja futsalin avulla	Tukea lasten ja nuorten sosiaalisen, henkisen ja liikunnallista kehittymistä Parantaa oppimista ja jaksamista Parantaa jalkapallon ja futsalin yhteiskunnallista asemaa	Koulu ja päiväkodit, oppilait ja opettajat	Potentiaalisia harrastajia kohdataan ja seuran roolia toiminta-alueellaan vahvistetaan	Toiminnan suunnitelmalliseen toteuttamiseen sitoutuminen yhdessä koulujen ja päiväkotien kanssa	Tuki seuroille koulu- ja päiväkotitoiminnan toteuttamisessa Valmiit toimintamallit, kampanjat ja materiaalit Opettajakoulutus ja materiaalit opettajille liikunnan opettamisen tueksi
Futisstartti	Seuran toteuttama koulutus vanhemmille lapsen harrastuksen alkuvaiheessa	Tuoda seurat ja perheet lähemmäksi toisiaan heti harrastuksen alussa Kasvattaa arvostusta seura- ja vapaaehtoistyötä kohtaan	Lasten vanhemmat	Vanhempien ymmärrys seuratoiminnasta, roolistaan lapsen harrastuksessa ja vapaaehtoisuuden merkityksestä kasvaa	Koulutukseen osallistuminen, materiaalien muokkaminen ja koulutusten toteuttaminen	Valmis toimintamalli Koulutus, materiaalit ja seurakehittäjän tuki
Pelaajamäärän kasvattamisen toiminnanohjaus	Osana laatu- ja järjestelmää tai muuta seuradiologiaa syntyvä kehitysuunnitelma seuran pelaajamäärien kasvattamiseksi	Auttaa seuran lähtökohdista ja tarpeesta syntyvä pelaajamäärien kasvattamisen ja ylläpitämisen suunnittelua, toteutusta ja seuranta	Seuran määrittämät kohderyhmät	Pelaajamäärien kasvattaminen	Sitoutuminen toiminnan suunnitelmalliseen toteuttamiseen sitoutuminen	Tukea suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan
Kampanjat seuran pelaaja-määrän kasvun tukena	Kampanjat ja teemapäivät, joita seurat voivat hyödyntää	Edistää lajin näkyvyyttä ja asemaa	Kampanjakohtainen	Seurat voivat hyödyntää Palloliiton antamaa tukea ja näkyvyyttä sekä olla mukana valmiissa konsepteissa	Kampanjoiden hyödyntäminen ohjeiden mukaisesti.	Tuottaa ajankohtaista, tavoitteita tukevaa, valmista, helpokäyttöistä ja laadukasta sisältöä, mitä seurat voivat hyödyntää
Seurojen näkyvyys ja tavoitettavuus	Digitaalisten kanavien hyödyntäminen seuran toiminnassa	Seuran näkyvyyden lisääminen Eri kohderyhmien tavoittaminen tehokkaammin ja monipuolisemmin	Seuran määrittämät kohderyhmät	Osaamisen lisääminen digitaalisten välineiden hyödyntämisessä seuran tavoitteiden tukena	Osaamisen kehittämisen haluaminen	Kouluttaa ja kertoa mahdollisuuksista
Vaikuttaminen ja yhteiskuntavastuu	Seurojen näkyvyyden, tunnettuuden ja yhteiskunnallisen arvon ymmärtäminen ja hyödyntäminen	Vahvistaa jalkapallon ja seuran asemaa yhteiskunnallisesti	Yhteiskunnan eri sektorit	Seuran ja lajin yhteiskunnallisen aseman vahvistuminen paikallisesti	Yhteistyöhön sitoutuminen	Tuottaa tietoon pohjautuvaa materiaalia tukemaan seurojen vaikuttavuutta paikallisesti Olla mukana vaikuttamassa.

SEURAKYSELYN PÄÄLÖYDÖKSET

Kyselytutkimukseen vastasi 92 seuraa, jotka jakoutuivat sekä alueellisesti (eteläinen, läntinen tai itäinen ja pohjoinen) että pelaajamäärän mukaan melko tasaisesti (kts. liite 1), sillä 39 % seuroista sijoittuu eteläiselle ja 35 % läntiselle alueelle. Analyysissa itäinen ja pohjoinen alue yhdistettiin yhdeksi alueeksi, johon kuului 26 % aineiston seuroista. Seurojen pelaajamäärien perusteella vastaukset jakoutuivat tasaisesti eri kokoiisiin seuroihin. Analyysissa seurat ryhmiteltiin kolmeen eri luokkaan; 0–249 pelaajaa (39 %), 250–749 pelaajaa (29 %) ja 750 pelaajaa tai enemmän (31 %).

Seurojen toteuttama grassroots-toiminta

Vastanneet seurat olivat tuottaneet viimeisen 12 kuukauden aikana laajasti erilaisia grassroots-toimintoja. Ainoastaan yksi seura ei ollut tuottanut mitään eri teemojen mukaista grassroots-toimintaa viimeisen 12kk aikana, vaan keskittynyt pelkästään aikuisten perinteiseen joukkue-toimintaan. Taulukon 2 mukaisesti yleisin grassroots-toiminnan muoto oli ”perinteisen joukkue-toiminnan ulkopuolinen toiminta lapsille ja nuorille” – esimerkiksi perhefutis- ja kortteliliigatoiminta – jota oli toteuttanut vastanneista seuroista 93 % (n=86). Vähiten seuroilla oli toimintaa erityistä tukea tarvitseville liikkujille, sillä vain 17 % (n=16) ilmoitti, että seuralla on ollut ns. soveltavaa jalkapalloa viimeisin 12kk aikana. Seurojen järjestämät toiminnot jaettuna taulukon 1 teemoja kohti löytyvät liitteestä 2.

Taulukko 2. Seurojen toteuttama grassroots-toiminta viimeisen 12 kk aikana.

Seuran toteuttama grassroots-toiminta viimeisen 12 kk aikana	Seurat, joilla toimintaa (N)	%	Seurat, joilla ei toimintaa	%
Perinteisen joukkue-toiminnan ulkopuolinen toiminta lapsille ja nuorille	86	93 %	6	7 %
Futsaliin tai tyttöjen harrastajamäärän kasvattamiseen liittyvät toiminnot	71	77 %	21	23 %
Päiväkoti-, koulu- ja muu kuntayhteistyö	69	75 %	23	25 %
Palloliiton tukitoimien hyödyntäminen seurassa	67	73 %	25	27 %
Perinteisen joukkue-toiminnan ulkopuolinen toiminta aikuisille ja senioriväestölle	57	62 %	35	38 %
Toimintaa erityistä tukea tarvitseville liikkujille (ns. soveltava jalkapallo)	16	17 %	76	83 %

Seurakentässä erityisesti pienillä seuroilla keskittyminen lapsilähtöiseen toimintaan korostuu perinteisen joukkue-toiminnan rinnalla. Vastaavasti aikuisille ja senioreille suunnattu toiminta painottuu enemmän keskisuuriin ja isoihin seuroihin, mikä selittyy osittain henkilöresursseilla ja pelaajamäärillä. Yhtenä päälöydöksenä voidaan nostaa esiin, että **vaikka suurin osa seuroista on toteuttanut teemanmukaista toimintaa (taulukko 2), niin seurat ovat tehneet yhteistyötä tai hyödyntäneet Palloliiton palveluita**

toiminnan tueksi vain rajoitetusti. Esimerkiksi jalkapallokouluja ja/tai -leirejä toteuttaneista 75 seurasta ainoastaan 29 kappaletta (39 %) oli tehnyt sitä yhteistyössä Palloliiton kanssa. Valmiina konseptina tarjottavassa perhefutiksessa vastaava prosenttiosuus oli 70 %, kun 33/47 seurasta ilmoitti tehneensä yhteistyötä Palloliiton kanssa. Tyttöjen harrastajamäärän kasvuun tähtäävässä UEFA Playmakers -konseptissa lähes kaikki seurat (16/17 seurasta) hyödynsivät Palloliiton tukea ja muiden tyttöjen toiminnan kehittämistoimenpiteiden osalta yhteistyön osuus oli 35 % (16/46 seuraa).

Perhefutis- ja Playmakers-konsepteissa Palloliitto tarjoaa seuroille tukea, joka sisältää valmiita markkinointimateriaaleja, harjoitusisältöjä, ohjaajien koulutusta ja harjoitusvälinepakettin. Kyselyssä pyydettiin ilmoittamaan, mikäli seura olisi kiinnostunut taulukossa 3 esitetyistä konsepteista, jos Palloliitto tarjoaisi vastaavan konseptin toiselle kohderyhmälle.

Taulukko 3. Seurojen kiinnostus, mikäli Palloliitto tarjoaisi valmiin konseptin uudelle kohderyhmälle.

Palloliiton tarjoama uusi "valmis konsepti"	N	%
Nuorten kevyt harrastetoiminta	51	58 %
Aikuisten jalkapallokoulu	38	43 %
Aikuisten harrasteturnaus/-pelitapahtuma	33	38 %
Nuorten harrasteturnaus/-pelitapahtuma	30	34 %
"Firmaliiga"	26	30 %
Ikäihmisten kävelyjalkapallo	26	30 %
Futsaliin erikoistunut joukkue-toiminta	17	19 %
Jokin muu kohderyhmä ja/tai toiminta, mikä?	7	8 %
Kuntouttavat ryhmät (esim. yhteistyössä sairaaloiden kanssa)	5	6 %

Vastausten perusteella näyttää siltä, että erityisesti nuorten ja aikuisten kevyemmän harrastetoiminnan konsepteille on kysyntää.

Arvio yhteistyöstä Palloliiton kanssa

Kyselylomakkeessa arvioitiin tyytyväisyyttä yhteistyöhön Palloliiton kanssa asteikolla 1-5, jossa 1 = erittäin tyytymätön ja 5 = erittäin tyytyväinen. Lisäksi seurojen oli mahdollista valita vaihtoehto "Ei yhteistyötä", mikäli seura oli toteuttanut toiminnan ilman Palloliiton tukea. Yleisellä tasolla yhteistyöhön Palloliiton (taulukko 4) kanssa oltiin melko tyytyväisiä (3,54).

Taulukko 4. Seurojen tyytyväisyys Palloliiton tukeen, jaoteltuna seuran koon mukaan.

Seuran koko	Perinteisen joukkue toiminnan ulkopuolinen toiminta	Päiväkoti-, koulu- ja kuntayhteistyö	Aikuiset/ seniorit	Futsalin toimenpiteet	Tyttöjen harrastajamäärän kasvu	Palloliiton tukitoimet	Kaikki palvelut
Kaikki seurat	3,64	3,53	3,19	3,31	3,54	3,88	3,54
0–249 pelaajaa	3,60	3,37	2,38	3,20	3,50	3,92	3,35
250–749 pelaajaa	4,02	3,58	3,00	3,50	3,75	3,97	3,66
750 tai enemmän	3,45	3,39	3,38	3,33	3,51	3,77	3,47

Punainen = huomattavasti kaikkien seurojen keskiarvoa pienempi arvo tiettyyn toimintaan liittyen.

Vihreä = huomattavasti kaikkien seurojen keskiarvoa suurempi arvo tiettyyn toimintaan liittyen.

Eniten tyytyväisiä oltiin Palloliiton tarjoamiin tukitoimiin (3,88) sekä yhteistyöhön lapsille ja nuorille järjestettävän perinteisen joukkue toiminnan ulkopuolisessa toiminnassa (3,64). Kun tarkastellaan eroja seuran koon perusteella, niin eniten tyytyväisiä (3,66) olivat ”keskisuuret” eli 250–749 pelaajan seurat. Vähiten tyytyväisiä olivat ”pienet seurat” (3,35), mutta myös ”suuret” eli 750 tai useamman pelaajan seurat (3,47) olivat kaikkien vastaajien keskiarvoa hieman tyytymättömpiä.

Seuran koon perusteella näyttäisi siltä, että mitä suurempi seura, niin sitä paremmin oli pystytty hyödyntämään Palloliiton tukea aikuisille ja senioreille suunnatun perinteisen joukkue toiminnan ulkopuolisen toiminnan osalta. Kyselyn perusteella pienet seurat kaipaavat tukea päiväkot-, koulu- ja kuntayhteistyöhön. Etenkin ne seurat, joilta puuttuu päätoiminen työntekijä kokevat henkilöresurssin toiminnan kehittämisen esteenä. Pienten seurojen avovastauksissa korostuvat myös esteet tyttöjen harrastajamäärän kasvattamiselle. Yleisesti ottaen voitaneen todeta, että pienet seurat ovat hyödyntäneet Palloliiton tukea heikoimmin ja olivat sitä kautta vähiten tyytyväisiä yhteistyöhön.

Alueellisesti (taulukko 5) itäisen/pohjoisen alueen seurat olivat vähiten tyytyväisiä (3,37), kun taas eteläisen alueen seurat olivat puolestaan kaikkein tyytyväisimpiä (3,62) verrattuna muihin alueisiin.

Taulukko 5. Seurojen tyytyväisyys Palloliiton tukeen, jaoteltuna seuran alueen mukaan.

Alue	Perinteisen joukkue toiminnan ulkopuolinen toiminta	Päiväkoti-, koulu- ja kuntayhteistyö	Aikuiset/ seniorit	Futsalin toimenpiteet	Tyttöjen harrastajamäärän kasvu	Palloliiton tukitoimet	Kaikki palvelut
Kaikki seurat	3,64	3,53	3,19	3,31	3,54	3,88	3,54
Eteläinen	3,55	3,97	3,44	3,20	3,27	3,82	3,62
Läntinen	3,65	3,60	3,00	3,83	3,83	4,01	3,59
Itä/pohjoinen	3,51	3,10	3,17	2,80	3,37	3,95	3,37

Punainen = huomattavasti kaikkien seurojen keskiarvoa pienempi arvo tiettyyn toimintaan liittyen.

Vihreä = huomattavasti kaikkien seurojen keskiarvoa suurempi arvo tiettyyn toimintaan liittyen.

Alueelliset erot olivat selkeämpiä kuin seuran koon mukaan tehty taulukointi. Läntisen alueen arviot olivat kaikkien seurojen keskiarvoa korkeampia, pois lukien aikuisille ja senioreille suunnatun perinteisen joukkue toiminnan ulkopuolisen toiminnan osalta (3,00). Erityisesti futsalin toimenpiteisiin kohdistuneissa arvioissa havaittiin merkittäviä eroja: läntisellä alueella yhteistyö Palloliiton kanssa sai keskiarvon 3,83, kun taas itäisellä/pohjoisella alueella vastaava luku oli vain 2,80.

Futsaltoiminnan kehittämisessä on vastausten perusteella havaittavissa paljon työnsarkaa eri osa-alueilla. Hyviä käytäntöjä voisi mahdollisesti ammentaa tyttöjen harrastajamääriin liittyen tehdyistä toimista, kuten näkyvyyden edistämisestä ja profiilin nostamisesta, jotka keräävät runsaasti kiitosta. Toisaalta Playmakers-ohjelma on jakanut vastaajien mielipiteitä. Futsalin osalta suurin koettu haaste liittyy olosuhteiden määrään ja laatuun sekä salivuorojen jakokäytänteet, jotka eivät suosi jalkapalloseuroja. Palloliitolta toivotaan tukea erityisesti olosuhteasioissa vaikuttamiseen, toimia koulutuksen ja futsaltietouden lisäämisessä, aktiivisempaa viestintää sekä kilpailutoiminnan kehittämistä.

POHDINTA JA JATKOTOIMENPITEET

Seurakentän moninaiset toiminnot, kokemukset ja tarpeet

Palloliiton palveluja pelaajamäärän kasvattamiseen on runsaasti tarjolla, mikä näkyy osana tätä selvitystä luodusta palveluiden koontitaulukosta (kts. taulukko 1), seuroille suunnitellun kyselyn laajuudesta ja seurojen vastauksista kyselyyn. Tästä huolimatta **seurat ovat tehneet yhteistyötä tai hyödyntäneet Palloliiton palveluita toiminnan tukena vain rajoitetusti**. Ajoittain palvelut tai niiden nimien samankaltaisuudet saattavat aiheuttaa myös väärinymmärryksiä, jotka vaikeuttavat toimintamallien laajentumista ja käyttöönottoa seuroissa. Esimerkiksi tietous *Futisstartista* on vastausten perusteella heikkoa ja konseptin nimitys on aiheuttanut joidenkin seurojen osalta sekaannusta *Futisvalmentajan startin* kanssa.

Analyysi vahvistaa ja syventää aikaisempaa käsitystä **erikokoisten seurojen tarpeiden eroavaisuuksista**. Palveluita ja valmiita toimintamalleja käyttävät eniten keskisuuret ja sen jälkeen pienet seurat.⁴ Jatkossa on pohdittava, tarjotaanko pienille seuroille riittävästi kohdennettuja palveluita pelaajamäärän kasvattamiseen. Pienissä seuroissa esteet joukkue toiminnan ulkopuolisen toiminnan toteuttamiselle liittyvät henkilöresursseihin, pelaajamäärän vähyyteen ja seuran asemaan alueella suhteessa muihin seuroihin. Pienet seurat, joilta puuttuu usein päätoiminen työntekijä, kokivat henkilöresurssien puutteen esteenä erityisesti päiväkot-, koulu- ja kuntayhteistyöstä kysyttäessä, johon toivottaisiin konkreettista apua. Seuraava esimerkki havainnollista tilanteen hyvin: *”Meillä ei ole mahdollisuutta saada tekijöitä päiväraikaan.*

⁴ Tässä selvityksessä seurojen luokittelu pelaajamäärän mukaan: alle 250 (pieni); 250–749 (keskisuuri); 750 ja enemmän (suuri).

Meillä on esim. haasteita saada omaa lajipistettä kaupungin järjestämiin harrastemessuihin, kun ne ovat arkisin työaikaan.” Seurat toivoivat muun muassa materiaalitukea, koulutuksia, hyvien toimintamallien jakamista sekä Palloliiton aktiivista tukea yhteistyön edistämisessä eri toimijoiden kanssa. Lisäksi on pohdittava, onko seuroilla itsellään halua laajentaa toimintaansa vai haluavatko ne keskittyä vain perinteiseen joukkue toimintaan. Monipuoliselle toiminnalle voi olla merkittävä tarve seurojen elinvoimaisuuden takaamiseksi varsinkin pienemmillä paikkakunnilla, joissa väestömäärä laskee.

Seurojen vastaukset viestivät selkeästi **lapsilähtöisen toiminnan painotuksesta seurakentässä**. Esimerkkeinä toimivat jalkapalloseurat, perhefutistapahtumat ja lajiesittelyt päiväkodeissa sekä kouluissa. Vaikka kuntofutis on kolmasosan vastanneiden seurojen tarjonnassa, aikuistoiminta ei kyselyn perusteella näytä olevan ainakaan toistaiseksi painopisteenä seuroissa, koska sitä ei nähdä ydintoimintana. Vastauksissa korostettiin myös henkilöresurssien puutetta, mikä vaikeuttaa toiminnan suunnittelua ja toteutusta: *”Yhteistyötä on viritelty jo useamman kauden ajan, mutta resurssipulan vuoksi toimintaa ei ole saatu käynnistettyä.”* Aikuistoiminnassa korostuu lisäksi toiminnan irrallisuus ja kokeilut. Seurojen yhteistyö Palloliiton kanssa senioriväestölle järjestettävään toimintaan liittyen on kyselyn perusteella ollut vähäistä, mutta mahdolliseen tukeen suhtaudutaan pääosin avoimesti. Seurat toivovat muun muassa hyviä toimintamalleja, koulutusta ja materiaaleja. **Olisiko lähitulevaisuudessa mahdollisuus konseptoinnin kautta terävöittää aikuistoimintaa ja lisätä toiminnan järjestämisen houkuttelevuutta seuroille?**

Neljä viidestä vastaajasta ei tarjoa toimintaa erityistä tukea tarvitseville liikkujille. Ohjaajapulan lisäksi tämä johtuu etenkin siitä, että seurat kokevat tarvittavan osaamisen puutetta toiminnan järjestämiseen kyseisille kohderyhmille. Yksi haaste liittyy epätietoisuuteen toiminnan erityisvaatimuksista: *”Emme tiedä millaisia erityisvaatimuksia kohderyhmä asettaa toiminnalle ja sen vetäjille.”* Toiminta keskittyy pääosin isoihin seuroihin, ja pienillä sekä keskisuurilla seuroilla on esteitä tämän tyyppisen toiminnan järjestämisessä. Tietoisuus mahdollisuuksista saattaa olla puutteellista, sillä muutamissa avovastauksissa kiitellään aloittamiseen saatavaa tukea, mutta samanaikaisesti useissa vastauksissa kaivataan lisätukea ja selkeitä malleja toiminnan käynnistämiseen.

Työryhmän ehdotukset Palloliiton grassroots-palveluiden kehittämiseen

Selvitykseen pohjautuen työryhmä suosittelee seuraavia jatkotoimenpiteitä.

Palloliiton grassroots-palveluiden konseptien selkeyttäminen ja niiden tunnettavuuden lisääminen. Valmiille konsepteille on kysyntää. Johtuen siitä, että seuratoiminnassa on vähän tuotteistamisen, markkinoinnin tai palvelumuotoilun ammattilaisia, Palloliiton rooli on tärkeä tilan luomisessa markkinoinnilla sekä omalla viestinnällään, mutta erityisesti tarjoamalla valmiita malleja markkinointiin ja toteuttamiseen. Jatkossa tarvitaan kuitenkin tuotteiden edelleen terävöittämistä (tavoitteet, kohderyhmät, mallit, viestintä, koulutukset ym.).

Lisäksi on olennaista tunnistaa seurojen erilaiset piirteet ja toimintaympäristöt, kuten pelaajamäärä ja maakunta sekä huomioida heidän kiinnostuksensa toiminnan kehittämiseen (kts. taulukko 2). Eri kokoluokan

seurat eri alueilla saattavat tarvita erilaisia tukimuotoja perhefutiksen tai aikuisten kuntofutiksen järjestämiseen. On myös syytä panostaa palveluiden tunnettavuuteen, sillä monet seurat eivät ole tietoisia tarjolla olevista palveluista, mikä heijastuu niiden käytön laajuuteen.

Lasten ja nuorten matalan kynnyksen toiminnan tukeminen. Nuorten kevyt harrastetoiminta ja nuorten harrasteturnaukset ovat osa-alueita, joissa seurat näkevät mahdollisuuden uusien pelaajien rekrytointiin Palloliiton avustuksella – tähän kehityspolkuun jo olemassa olevat palvelut antavat hyvät lähtökohdat.

Aikuisille järjestetyn toiminnan potentiaalin hyödyntäminen. Aikuisten harrasteturnaukset, jalkapallokoulut ja ikäihmisten kävelyjalkapallo ovat toimintoja, joihin seurat toivovat lisää Palloliiton apua valmiiden konseptien muodossa. Samalla on olennaista ymmärtää seurojen tahtotilaa sekä henkilö- ja talousresursseja ja käydä keskustelua heidän arvostuksensa lisäämisestä aikuisten jalkapallotoimintaa kohtaan. Yhteiskunnan muuttuvan ikärakenteen vuoksi tämä on elintärkeä osa-alue. Aikuistoiminta tarjoaa polkuja yhteistyöhön kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa, missä seuroilla voisi olla mahdollisuus toimia liikuntapalveluiden järjestäjinä osana laajempaa liikuntapalveluketjua. Millaisen roolin Palloliitto aikoo ottaa tästä ekosysteemissä lähitulevaisuudessa?

Soveltavaan jalkapalloon liittyvän tiedon välittäminen ja neuvonta seuroille. Soveltavan jalkapallon lajien tunnettuuden vahvistaminen sekä mallien ja verkostoitumisen lisääminen on tarpeen. Käytännössä tämä voisi tapahtua järjestämällä soveltavan futiksen koulutuksia, jakamalla vinkkejä jalkapallon käyttämisestä ed. liikkujien tukemiseksi, ja kehittää entisestään soveltavan jalkapallon kilpailutoimintaa. Seurat tarvitsevat lisäksi neuvoja kohderyhmien tavoittamisessa ja rahoituksen hakemisessa toimintansa tukemiseksi. Palloliitto voisi lisätä integraatiota olemassa oleviin seurapalveluihin sekä koulutuksiin yhdenvertaisuutta lisäten.

Seurojen futsalin kehittämiseen kohdistuvan kiinnostuksen hyödyntäminen. Seurat kaipaavat Palloliiton tukea etenkin olosuhteasioissa vaikuttamiseen. Olosuhteisiin toivotaan kohennusta niin määrän kuin laadun osalta. Lisäksi halutaan muutosta salivuorojen jakokäytänteisiin sekä lisäpanostuksia koulutukseen. Palloliiton mahdollisuudet vaikuttaa kaupunkien ja kuntien omistamien tilojen kehittämiseen ovat hyvin rajalliset. Vuoropuhelua salivuorojen jakoperusteista olisi hyvä käydä kuntien kanssa sekä futsaliin tarvittavista olosuhteista seurojen kanssa. Samanaikaisesti on syytä korostaa, että futsalia voi harjoitella myös muualla kuin täysimittaisissa liikuntasaleissa. Lajilla on merkittävä kasvupotentiaali, joten kilpailutoiminnan kehittäminen ja futsaltietouden lisääminen aktiivisemmalla viestinnällä ja markkinoinnilla houkuttelisi todennäköisesti uusia seuroja ja pelaajia mukaan.

Grassroots-tietokannan ja dashboardin rakentaminen, joiden kautta palvelujen käyttö ja palaute palveluista on helposti seurattavissa. Nämä työkalut toisivat aidosti lisäarvoa päätöksentekoon, grassroots-palveluiden kehittämiseen, resurssien kohdentamiseen ja seurakeskusteluihin. Tässä selvityksessä kerätty aineisto sekä Palloliitolla olemassa oleva – toki pirstaloitunut – aineisto käytetyistä palveluista, joka on saatavilla viimeisen noin 3–5 vuoden ajalta, tarjoavat jatkoaskeliin vahvan pohjan. Palloliitolla tulee olla ajantasainen kuva

palvelujen käytöstä ja laadusta. Mikäli seura ei järjestä muuta kuin perinteistä joukkuetoimintaa, on olennaista selvittää, onko seuralla tahtotila laajentaa toimintaansa. Selvityksen alussa tuotiin esiin, että seurojen toimintaympäristöön vaikuttavat useat tekijät, kuten väestön ikääntyminen ja monimuotoistuminen, kaupungistuminen sekä hyvinvointikäsityksen laajeneminen. Palloliiton ja jalkapallo-/futsalseurojen tulee reagoida näihin ilmiöihin. Jalkapallon ja futsalin harrastamisen monipuolisten mahdollisuuksien turvaaminen nykyisille ja uusille kohderyhmille on keskeistä, kun pyritään vaikuttavasti reagoimaan edellä mainittuihin ilmiöihin.

NÄIN TUTKITIIN

Tämän selvityksen toteutti Suomen Palloliiton työryhmä, johon kuuluivat **Mihaly Szerovay** (työelämäprofessori), **Taneli Sopanen** (jäsenpalvelupäällikkö), **Henri Louste** (tekninen avustaja), **Paavo Kurkaa** (seurakehittäjä), **Jarno Haanpää** (seurakehittäjä), **Veli-Matti Rinnetmäki** (kehityspäällikkö) ja **Lasse Keski-Loppi** (seurakehittäjä) ja jonka on nimittänyt Tiedolla johtamisen palvelutiimi (TJP). Raportissa noudatettiin organisaation Tietotarve- ja -tuotantomallia, jonka tavoitteena on luoda systemaattinen ja säännöllinen prosessi jalkapalloyhteisön tietotarpeiden tunnistamiseksi ja niihin vastaamiseksi. Työryhmä kokoontui seitsemän kertaa ja raportoi TJP:lle prosessin aikana viisi kertaa.

Kyselylomake seuroille suunniteltiin Palloliiton grassroots-määritelmän pohjalta. Kysymykset kohdistuvat perinteisen joukkuetoiminnan ulkopuoliseen toimintaan lapsille, nuorille sekä aikuisille ja senioriväestölle, futsaliin ja tyttöjen harrastajamäärän kasvattamiseen liittyviin toimintoihin, yhteistyöhön päiväkotien, koulujen ja kuntien kanssa, ja Palloliiton tukitoimien hyödyntämiseen. Aineisto kerättiin käyttäen SurveyPal-työkalua syys-lokakuussa 2023.

Kysely lähetettiin seuroille, jotka harjoittavat joko junioritoimintaa tai osallistuvat aikuisten harrastesarjoihin. Yhteensä tällaisia seuroja oli kyselyn lähetyshetkellä 497. Vastauksia saatiin 104 kappaletta, mikä tarkoittaa noin 21 % vastausprosenttia. Huomioitavaa on kuitenkin, että 12 kappaletta vastauksista tuli määräajan ja aineistoanalyysin jälkeen. Määrällisen analyysin tulokset perustuvat 92 seuran vastauksiin. Aineistolle suoritettiin kuvaileva analyysi ja ristiintaulukointi. Avointen kysymysten vastausten teemoitteluun hyödynnettiin ChatGPT-työkalua, Palloliiton ja Jyväskylän yliopiston tietosuojaohjeistukset huomioiden.

Kyselyn rakenne oli seuraavanlainen: ensin seuraavaan pyydettiin vastaamaan, ovatko he toteuttaneet kysytyn teeman (esim. toimintaa erityistä tukea tarvitseville liikkujille) mukaista toimintaa viimeisen 12 kuukauden aikana. Tämän jälkeen pyydettiin arviota siitä, miten seurassa on koettu yhteistyö kyseisen toiminnan osalta. Lisäksi toimintaa toteuttaneilta seuroilta pyydettiin palautetta siitä, miten Palloliitto voisi paremmin tukea heitä toiminnan toteuttamisessa jatkossa. Niiltä seuroilta, jotka eivät olleet toteuttaneet kyseistä toimintaa viimeisen 12 kuukauden aikana, ei pyydetty palautetta yhteistyöstä. Sen sijaan heiltä kysyttiin lisäkysymyksenä, millaisia esteitä ja syitä heillä oli kyseisen toiminnan toteuttamatta jättämiselle. Seurojen

kokemusta yhteistyöstä eri toiminnoissa on analysoitu määrällisesti, kun taas esteitä sekä kehitysehdotuksia on tarkasteltu laadullisesti.

Työryhmä kiittää **Alexander Hölttä** (data-analyytikko) analyysin sparraamisesta ja **Niko Tykkyläistä** (viestintäkoordinaattori) raportin kieliasun ja kuvioiden työstämisestä.

LÄHTEET

Andreeva M., Balogh G., Baumann W., Brasseur A., Cardoso Paula C., Chappelet J. L., & Watson G. (2016). Grassroots sport-shaping Europe: Report to Commissioner Tibor Navracsics. Commission Européenne. https://serval.unil.ch/resource/serval:BIB_2A2470B1F818.P001/REF.pdf.

FIFA. (2023). An introduction to the process of the Amateur Football environment Analysis. [PowerPoint-diat]. AFEA Finland - explanation and goals of project meeting, Microsoft Teams Meeting 31.5.2023.

House of Lords European Union Committee. (2011). "Grassroots Sport and the European Union." In 16th Report of Session 2010–11. London: The Stationery Office Limited. Viitattu 16.11.2023. <https://publications.parliament.uk/pa/ld201011/ldselect/ldeucom/130/130.pdf>.

Sanastokeskus ry ja Liikuntatieteellinen Seura. (2023). Soveltavan liikunnan ja paraurheilun sanasto. Liikuntatieteellisen Seuran Tutkimuksia ja selvityksiä nro 23. Viitattu 16.11.2023. [https://sanastokeskus.fi/tiedostot/pdf/Soveltavan liikunnan ja paraurheilun sanasto.pdf](https://sanastokeskus.fi/tiedostot/pdf/Soveltavan_liikunnan_ja_paurheilun_sanasto.pdf).

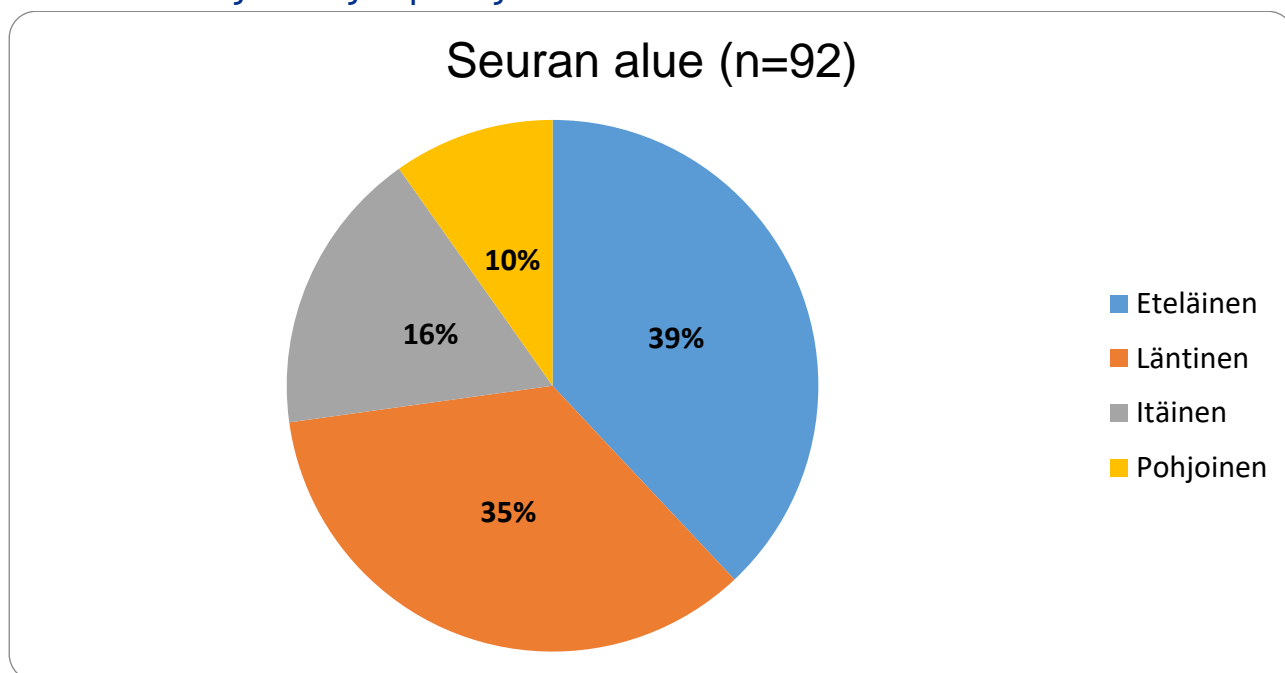
UEFA. (2023). Grassroots. Viitattu 16.11.2023. <https://www.uefa.com/insideuefa/football-development/technical/grassroots/>.

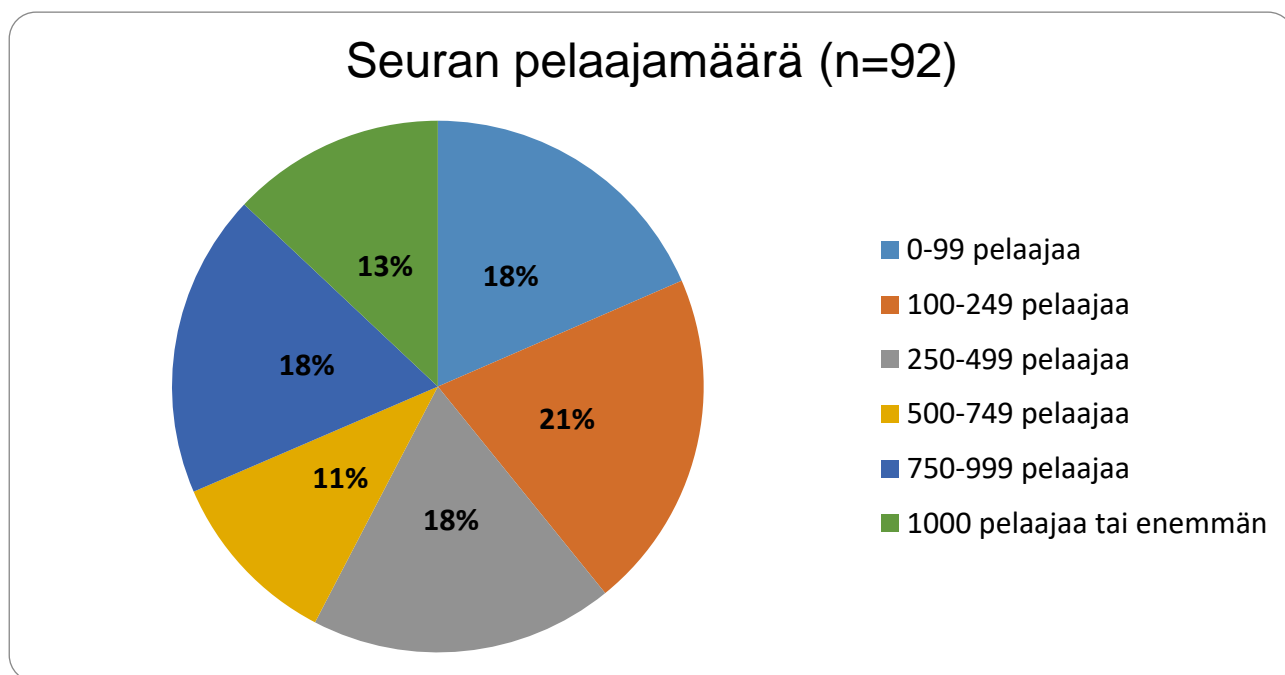

LIITTEET

Liite 1. Vastajaseurojen perusjakaumat

Kuva 1. Kyselyyn vastanneiden seurojen alueellinen jakauma.

Kuva 2. Kyselyyn vastanneiden seurojen jakauma pelaajamäärien mukaan.

Liite 2. Seurojen toteuttamat grassroots-toiminnot

Taulukko 6. Seurojen toteuttamat grassroots-toiminnot viimeisen 12 kk aikana (yksityiskohtainen).

Mitä seuraavista perinteisen joukkue toiminnan ulkopuolista toiminnoista seuranne on järjestänyt viimeisen 12kk aikana?	%	N
Jalkapallokoulu ja/tai -leiri (myös futsal)	82 %	75
Perhefutis-toiminta	51 %	47
Jokin muu, mikä	48 %	44
Nappula- ja/tai kortteliliigatoiminta	29 %	27
Toimintaa nuorille (yli 12-vuotiaat), mitä	24 %	22
Muu aikuinen-lapsi -toiminta (2-5 v.)	10 %	9
Ei mitään yllä olevista	7 %	6
Seuroja joilla ko. toimintaa	94 %	86
Mitä seuraavista päiväkot-, koulu- ja kuntayhteistyön muodoista seuranne on järjestänyt viimeisen 12kk aikana?	%	N
Lajiesittely	55 %	51
Liikunta- ja/tai jalkapallotapahtuma	54 %	50
Pelitapahtuma ja/tai turnaus	36 %	33
Muu kerhotoiminta	30 %	28
Jokin muu kuntayhteistyö, mikä	20 %	18
Lakisääteinen aamu- ja iltapäivätoiminta	10 %	9
Välituntiaktiviteetteja	9 %	8
Futsalskaba	5 %	5
Lue ja liiku -kampanja	3 %	3
Ei mitään yllä olevista	25 %	23
Seuroja joilla ko. toimintaa	75 %	69
Mitä seuraavista perinteisen joukkue toiminnan ulkopuolisista toiminnoista aikuisille ja senioriväestölle seuralla on ollut viimeisen 12kk aikana?	%	N
Kuntofutis	36 %	33
Jokin muu, mikä	19 %	17
Aikuisten futiskoulu	14 %	13
Seniorifutis	9 %	8
Kävelyfutis	7 %	6
Ei mitään yllä olevista	38 %	35
Seuroja joilla ko. toimintaa	62 %	57

[jatkuu seuraavalla sivulla]

Onko seuranne järjestänyt toimintaa erityistä tukea tarvitseville liikkujille viimeisen 12 kk aikana?	%	N
Kyllä, lapsille	14 %	13
Kyllä, nuorille	15 %	14
Kyllä, aikuisille	9 %	8
Ei millekään kohderyhmistä	83 %	76
Seuroja joilla ko. toimintaa	17 %	16
Mitä seuraavista futsaliin tai tyttöjen harrastajamäärän kasvattamiseen liittyvistä toiminnoista seuralla on ollut viimeisen 12kk aikana?	%	N
Futsalin toimenpide, mikä	37 %	34
UEFA Playmakers	19 %	17
Jokin muu tyttöjen harrastajamäärän kasvattamisen toimenpide, mikä	50 %	46
Ei mitään yllä olevista	25 %	23
Mitä seuraavista Palloliiton tukitoimista seura on hyödyntänyt viimeisen 12kk aikana?	%	N
Futisstartti-koulutus	50 %	46
Laatujärjestelmä	48 %	44
Tiedolla johtamisen työkalut (esim. Pallokartta tai UEFA SROI -mallinnus)	35 %	32
Palloliiton viestintäkampanjat (esim. Jalkapallopäivä)	25 %	23
Seuravalmennus	15 %	14
Jokin muu, mikä	12 %	11
Ei mitään yllä olevista	27 %	25
Seuroja, jotka hyödyntävät jotain tukitoimea	73 %	67

